

Vår saksbehandler
Else Høyer Tangen, tlf 32 80 86 62

Vår dato
06.06.2006

Deres dato
19.04.2006

Vår referanse
06/00194-4
651.

Deres referanse

Ringerike kommune v/Plan og prosjektering
v/ Svein Morten Westgard
Serviceboks 24
3504 HØNEFOSS

ARKIV

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo	
Saksb. 460	Kopi 13 JUNI 2005
Ark.: 6605	
Saksnr.: 06/8027	Dok.nr.: 1

Avløpssanering ved Fegri - Tyrstrand - Ringerike kommune - Rapport fra kulturminneregistreringer

Ovennevnte planområde er nå arkeologisk registrert. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner. Vi har derfor ingen merknader til planen.

Vi minner likevel om at dersom det framkommer automatisk fredete kulturminner i forbindelse med anleggsarbeid eller annen virksomhet i planområdet, må arbeidet straks stanses og utviklingsavdelingen i fylkeskommunen varsles, jmf. kulturminneloven §8, 2.

I forbindelse med registreringen ble det totalt brukt 37,5 arbeidstimer, inkl. kjøring, for- og etterarbeid. Faktura på til sammen kr 22.500,- (37,5 timer a kr 600,-) vil bli sendt fra regnskapsseksjonen snarest.

Med hilsen

Inger Liv Gøyen Lund e f
kulturvernleder

Else Høyer Tangen
saksbehandler

Vedlegg: Arkeologisk rapport

Kopi til:

Buskerud Kommunerevisjon IKS
Fylkesmannen i Buskerud
Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
Statens vegvesen Region Sør

Postboks 4197, 3005 DRAMMEN
Postboks 1604, 3007 DRAMMEN
Postboks 6762 St.Olavspl., 0130 OSLO
Serviceboks 723, 4808 ARENDAL

Lisbeth Kaas Ambrosen Utviklingsavdelingen

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
32808676

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregistre
NO 964 951 373

Vedlegg til: 06/00194-4

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE RAPPORT FRA KULTURHISTORISK

Kommune:	Ringerike		
Gardsnavn:	Nordre Fegriveien, Fossumveien, Støa og Skjærdalen		
Gardsnummer:	244, 300, 340, 369 med flere		
Bruksnummer:	Flere		
Kartreferanse	CH49-5-2		
Tiltakshaver:	Ringerike kommune v/Plan og prosjektering		
Adresse:	Serviceboks 24, 3504 Hønefoss		
Navn på sak:	Avløpssanering ved Fegri – Tyrstrand, Ringerike Kommune		
Saksnummer:	06/194-2		
Prosjektnummer:			
Registrering utført:	24.4. og 2. - 3.5.2006	Ved:	Bjørn Christian Edvardsen
Rapport utført:	05.05.2006	Ved	Bjørn Christian Edvardsen
Autom. fredete kulturminner i området:	Ingen	Registreringsnummer	
Nyere tids kulturminner i området:	Ingen		
Fotodokumentasjon:			
Faglige konklusjoner:			
☒ Planen er <u>ikke</u> i konflikt med kulturminner.			
Automatisk fredete kulturminner		Nyere tids kulturminner	
☐ Planen er i konflikt	☐ Ingen synlige, potensiale under bakken	☐ Planen er i konflikt	☐ Ikke påvist til nå, nærmere arkivsjekk påkreves
☐ Ikke vurdert		☐ Ikke vurdert	
Videre saksgang (for saksbehandler):			
Registreringer		Merknader	
☐ Videre reg. ikke nødvendig	☐ Videre reg. nødvendig	☐ Reg. fullført	☐ Ingen merknad
			☐ Tiltråd spesialområde
			☐ Tiltråd dispensasjon
			☐ Foreløpig uavklart
Merknader:			

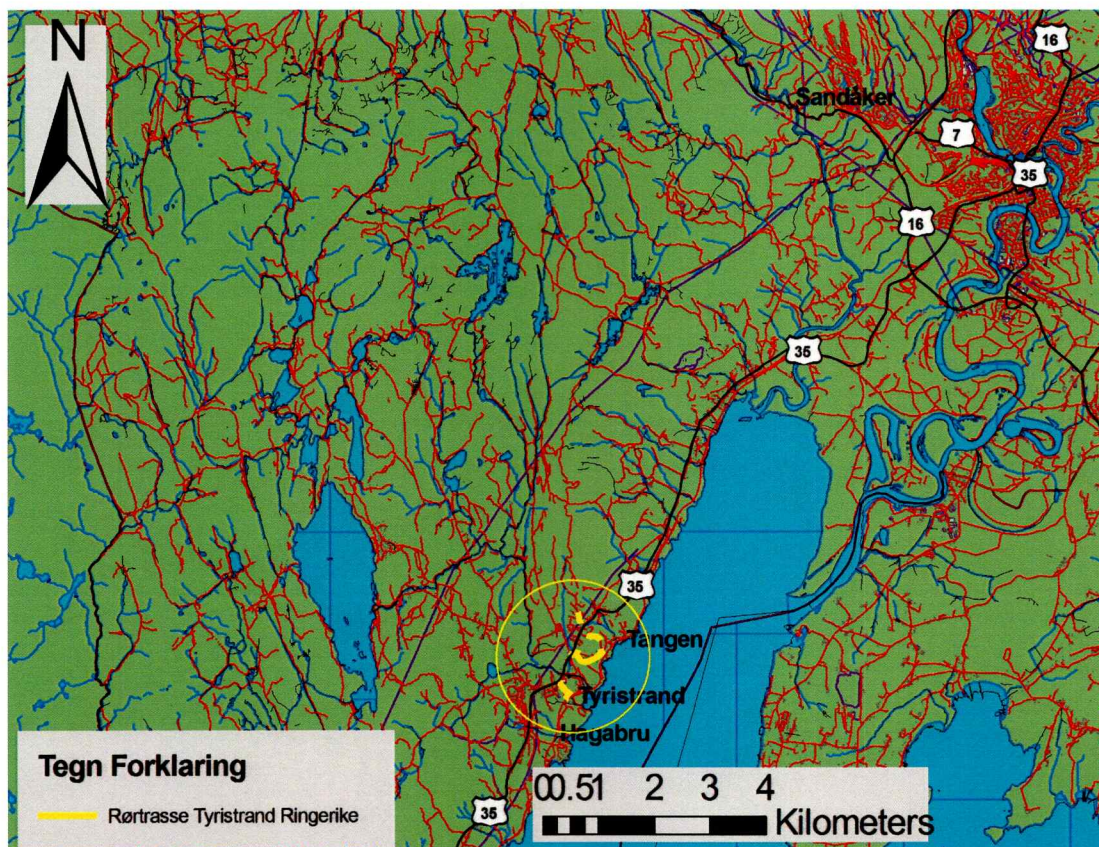
Bakgrunn for planen

Undersøkelsen/registreringen ble gjennomført da Ringerike Kommune ønsker å oppgradere deler av en eksisterende vann og avløpstrasè, samt koble på nye seksjoner inn på denne. Det var tidligere ikke registrert noen automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. Siden registreringer foretatt i forbindelse med utarbeidelse av økonomisk kartverk ofte er mangelfulle og det er tidligere gjort funn av steinredskaper og gravrøyser i nærområdene rundt trasèen, ble området for trasèen betraktet som et område med et visst potensiale for funn. En kulturminneregistrering var derfor nødvendig for å avklare områdets potensiale for kulturminner.

Formålet med registreringen var å undersøke forholdet mellom planområdet og eventuelle automatiske fredete kulturminner, jf § 9 i kulturminneloven av 9. juni 1978.

Området

Planområdet/ området for vann og avløpstraseen er lokalisert på Fegri ved Tyristrand i Ringerike kommune. Selve planområdet ligger omtrent 18 kilometer sør for Hønefoss sentrum og Sandaker (kart 1). Selve avløpstraseen som ble undersøkt er omtrent 1.5 kilometer lang og består av fire deler (kart 2). Store deler av den planlagte trasèen strekker seg gjennom allerede bebygde strøk. Terrengmessig skrå terrenget ned mot Tyrifjorden/Nordfjorden i øst og består av utspring av berg/rabber, små åsskrenter med noen flattere partier. Undergrunnen i dette området domineres av leire. Vegetasjonen utenfor de bebygde strøkene består hovedsakelig av flekker med barskog, lauvtrekratt og dyrka mark.

Kart 1. Viser området for vann og avløpstraseen ved Tyristrand merket med gult.

Bilde 1. Illustrasjon av ei skafthull øks fra yngre steinalder

Da planområdet omfatter flere gårds og bruksnummer vil det ikke bli gitt en fullstendig gårdshistorie her. Tidligere er det registrert to lokaliteter for automatisk fredete kulturminner i dette området fra før. Begge disse lokalitetene er gravrøysfelt som ligger på Kinn (Gnr/Bnr 254/1). Identifikasjonsnumrene i Askeladden (= nasjonal kulturminnebase) er 13560 og 23364. Begge disse lokalitetene er blitt datert til bronsealder – jernalder, det vil si år 1000 f. kr – år 0.

I tillegg er det registrert to funnsteder for gjenstander/løsfunn. Ved Skjærdalen bruk (Gnr/Bnr 244/17) er det gjort funn av ei skafthulløks (se bilde 1) - Askeladden identifikasjonsnummer; 3758. Denne gjenstandstypen er blitt datert til yngre steinalder. I tomten til hovedbygningen på Kinn (Gnr/Bnr 254/1) er det også gjort funn av en øks. Dette er en bergartsøks og nærmere beskrivelse av den eksisterer ikke. Øksen er datert til steinalderog har Askeladdens identifikasjonsnummer 3760. Begge disse lokalitetene er funnsteder og her en uavklart vernestatus.

Strategi og metode

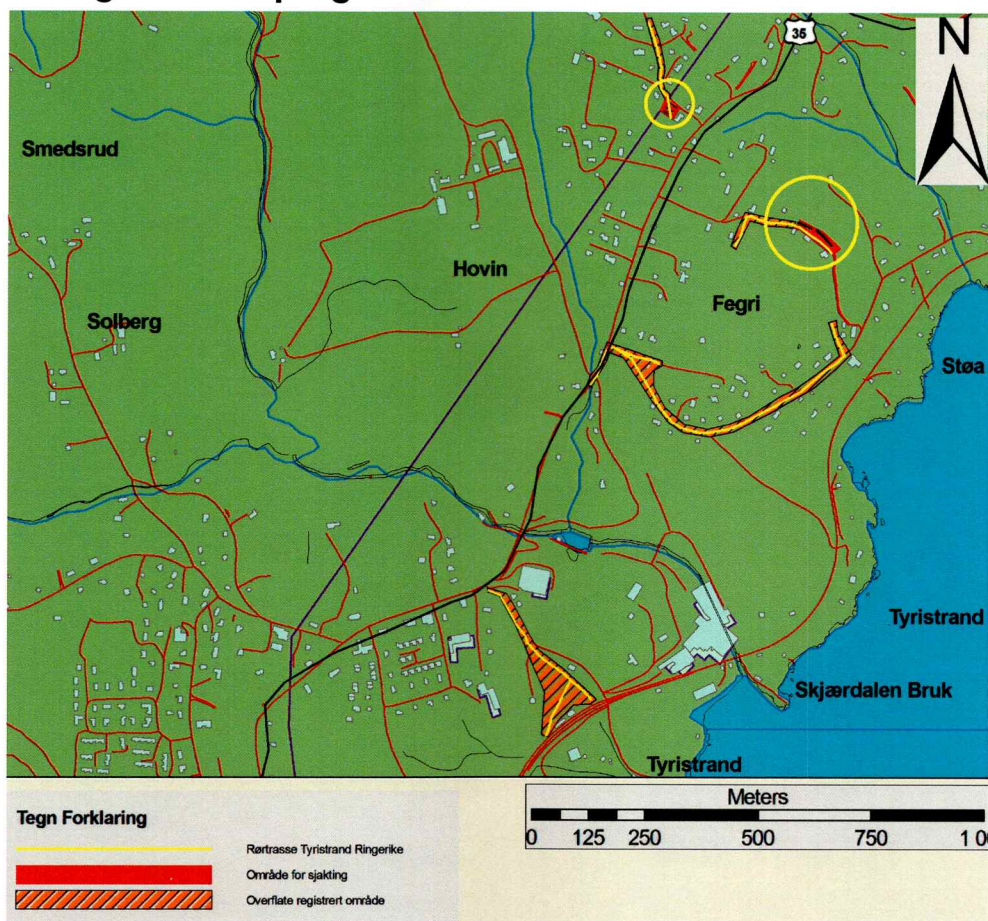
Da mesteparten av området for den utvalgte avløpsstrasèen ligger i tettbygd strøk, ble visuell overflaterregistrering benyttet som primærmetode. Ved denne metoden blir det aktuelle området visuelt befart etter synlige automatisk fredete kulturminner. Dette er da strukturer som gravrøyser/hauger, fangstanlegg, kullgroper, jernvinner, tufter med mer.

Som sekundær metode ble maskinell flatavdekking/prøvesjaktning utført. Dette ble gjort i de områder som framsto som mindre forstyrret av moderne inngrep (kart 2). Metoden innebærer at matjordlaget blir fjernet i remser/sjakter ved hjelp av en gravemaskin, slik at man kan forta en kontroll av undergrunnsmassene etter spor av automatisk fredete kulturminner som ikke er synlige på markoverflaten. Kulturminnene det her er snakk om er bosetningsspor i form av strukturer som stolpehull, kokegroper, veggriller, ildsteder og lignende. Videre kan man avdekke dyrkningsspor, flatmarksgraver, samt påvise generelle aktivitetsområder ved hjelp av denne metoden.

Tidsrom og bemanning

Undersøkelsen ble utført i tidsrommet 24.04.2006 og 02 - 03.05.2006 . 3 timer ble brukt til forarbeid, 7 timer gikk med til kjøring til feltet. 6 timer ble brukt til sjaktning av de aktuelle områdene, 14 timer ble brukt for å overflaterregistrere områdene og 7.5 timer ble brukt til etterarbeid inkludert rapportskrivning og databehandling. Registreringen ble utført av undertegnede. Totalt ble 37.5 timer brukt på saken. Gravemaskinfører under undersøkelsen var Per Ivar Sandum fra Fossum og sønn A/S.

Registreringens forløp og resultater

Kart 2. Viser delene av avløpstrasèen som ble undersøkt. Områdene der det ble foretatt en maskinell sjakting er uthevet med ring rundt. De øvrige delene ble visuelt befart (oransje skravering).

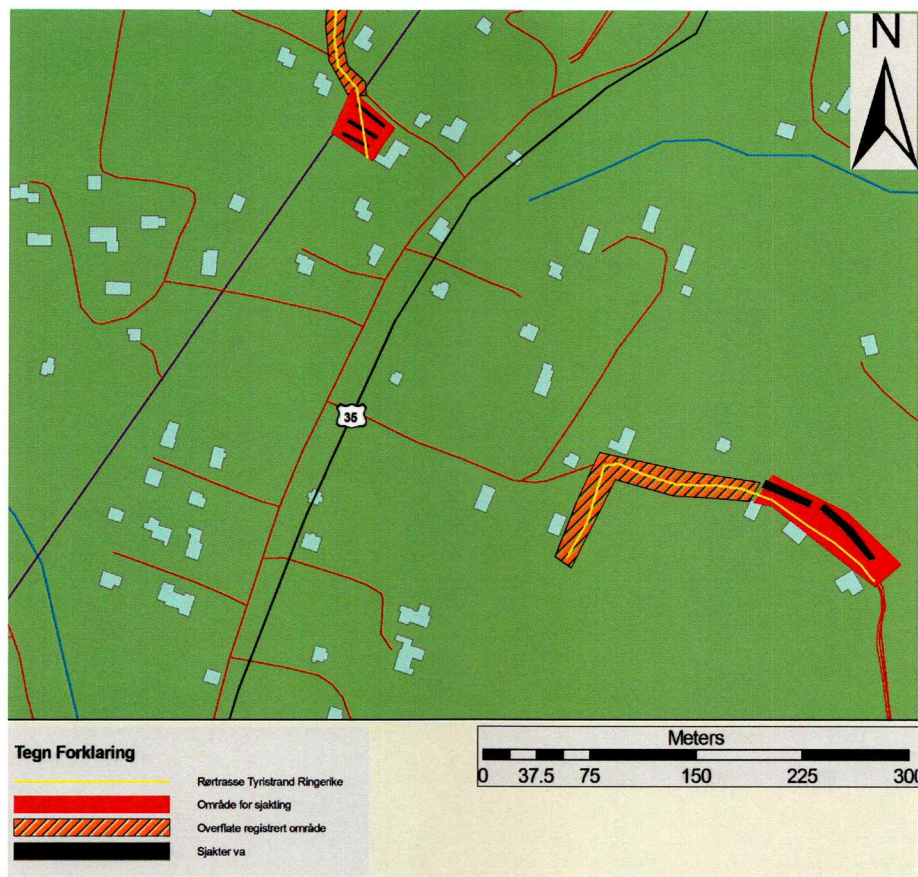
Bilde 2. Sjakt fra Fossumveien.

Bilde 3. Viser bebyggelse i Støa

Alle de aktuelle delene til trasèen ble visuelt befart i to omganger. I første omgang ble området gått over for å finne aktuelle områder for sjakting, samt å få en oversikt over seksjoner som ikke var berørte av moderne inngrep. Området framsto i sterk grad påvirket av moderne inngrep, da med tanke på utbygging for boliger og eksisterende vann- og avløpstrasè. To områder ble sjaktet. Disse områdene var begge dyrka mark, henholdsvis i Fossumveien og i Nordre Fegriveien (kart 2 og 3). Jordet ved Skjærdalen ble ikke sjaktet da det i området nylig har blitt gravd i den eksisterende avløpstrasèen. Støaveien/Støa ble visuelt befart da det i dette området eksisterer et boligfelt. I alt ble fem søkesjakter lagt ut i de to aktuelle områdene. Sjaktene varierte i lengde fra 40 – 25 meter med en bredde på omtrent 3.5 meter. Dette gir et areal for sjaktingen på omtrent 560 kvadratmeter. I samtlige sjakter kunne moderne forstyrrelser som grøfting og lignende vises. Matjordlaget varierte i tykkelse fra 25 til 35 centimeter og undergrunnen var av leirgrunn. Sjaktene ble målt inn med GPS og kartfestet.

Verken den visuelle overflateregistreringen eller prøvesjaktningen avdekket nyere tids eller automatisk fredete kulturminner.

Kart 3. Viser de sjaktede områdene og søkesjaktene som ble lagt ut.

Konklusjon

Hele området ble grundig befart jf § 9 i kulturminneloven av 9. juni 1978 uten å avdekke nye automatisk fredete kulturminner.

Buskerud fylkeskommune 5. mai 2006

Bjørn Christian Edvardsen
Feltleder/saksbehandler

Vedlegg:

- Foto
- Askeladden registreringskjema

Bilde 1 – Fossumveien

Bilde 2 – Fossumveien

Bilde 3 – Nordre Fegriveien

Bilde 4 - Skjærdalen

Bilde 5 – Skjærdalen

Bilde 6 - Skjærdalen

Bilde 7 Skjærdalen

Bilde 8 - Skjærdalen

Bilde 9 – Støa

Bilde 10 – Sjakting Nordre Fegriveien

Bilde 11 – Sjakt Fossumveien

Bilde 12 – Sjakt Fossumveien

Enkeltminne - 23364-1 - Arkeologisk enkeltminne - Gravrøys - Klassifisering

Kategori: Arkeologisk enkeltminne **Art:** Gravrøys

Opprinnelig funksjon:

Status:

|Stedfesting

Fylke: Buskerud

Kommune: Ringerike

|Eiendomsopplysninger

Kommune: Ringerike

Gnr: 254 **Festenr:** 0

Bnr: 1 **Seksjonsnr:** 0

Bruksnavn: Kinn

|Datering

Datering: Bronsealder - jernalder

Metode:

Eksakt datering: **Kvalitet:** Sannsynlig

|Detaljer

|Vernestatus for enkeltminne

Vernetype: Automatisk fredet **Vernedato:**

Lovgrunnlag: **Tinglystdato:**

Paragraf:

Lokalitet - 13560 - Arkeologisk lokalitet - Gravfelt - Klassifisering

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Gravfelt

Stedfesting

Fylke: Buskerud **ØK-kart:** CH049-5-4

Kommune: Ringerike

Gårdsnavn: Kinn

Geometri

Koordinatsystem
: UTM sone 33 (EUREF89/WGS84)

Nord: 6670328 **Øst:** 228107.083

Metadata på digital stedfesting:

Målemetode: Digitalisert på dig.bord fra papirkopi

Nøyaktighet (cm): 1000

Oppretting og ansvar

Kontrollert

Dato: 24.07.1967 **Ansvarlig etat:**

Utført av: E Skjelsvik **Instans:**

Registert

Dato: 20.07.1967 **Ansvarlig etat:**

Utført av: M Kløvstad, T Fjordholm **Instans:**

Registreringstype: Økonomisk kartverk

Litteraturhenvisning:

Ingen

Beskrivelse:

1. Rest av rundrøys. Klart markert, opplagt på berg. Bygget av mellomstor rundkamp og bruddstein. Utkastet slik at bare bunnsjiktet er tilbake.

Mosegrodd, stor furu i S-kant. D 6m, nåværende h 0,3m.

10m VSV for 1 og noe høyerer oppe: 2. Rundrøys. Klart markert, opplagt på berg. Bygget av større rundkamp og bruddstein. Noe utkastet mot SØ.

Av S-delen er bare bunnsjikt og kant tilbake. N-delen kan være intakt.

Mosegrodd, ospe- og furutrær. D 11m, st h i NØ 1,3m.

Røysa har opprinnelig vært bygget omkring en 3m l, 1m br, 1m h bergknaus.

Bunnsjikt i begge røysene er muligens enda intakt.

Påvist av Arvid Granholm, 3503 Tyrstrand.

Terrengbeskrivelse:

Lavtliggende bergknaus ved vannkanten, på SØ-kanten av et skogkledtnes som stikker ut i Tyrifjorden, S for og ned for bergplatå. Furuskog og lyngmark. Praktfullt utsyn over mot Tyrifjorden, Norderhov i NØ, Frognøya og Røyse i Ø, Modum i SØ og S.

Orientering:

625m SØ for husenen på gården.

Tilhørende enkeltminner

Gravrøys

AUT

Gravrøys

AUT

Vernestatus for lokalitet

Vernetype: Automatisk fredet

Vernedato: 20.07.1967

Lovgrunnlag: Kulturminneloven av 1978

Tinglystdato:

|

Lokalitet - 3760 - Arkeologisk lokalitet - Annen arkeologisk lokalitet - Klassifisering

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Annen arkeologisk lokalitet

Stedfesting

Fylke: Buskerud **ØK-kart:** CH049-5-4

Kommune: Ringerike

Gårdsnavn: Kinn

Geometri

Koordinatsystem
: UTM sone 33 (EUREF89/WGS84)

Nord: 6670695 **Øst:** 227560

Metadata på digital stedfesting:

Målemetode: Direkte innlagt på skjerm

Oppretting og ansvar

Registert

Dato: 19.07.1967 **Ansvarlig etat:**

Utført av: M Kløvstad **Instans:**

Registreringstype: Økonomisk kartverk

Flyfoto, serie: F66 426 402 (X03) **Tidligere idnummer:** 1-002922

Litteraturhenvisning:

UO ØK arkiv: Brev av 30.07.1989 - Jnr 2216/89 - fra Solveig Andersen. Brev av 16.08.1989 - Jnr 2365/89 - fra Solveig og Emilie M. Andersen, vedlagt utsnitt gårdsgrensekart Kristiansand. Brev av 29.04.1991 - Jnr 956/91 - fra Solveig Andersen.

Beskrivelse:

C32055 trinnøks av svart bergart. Funnet i branntomt år 1923. Innlevert av Ove Kind, 3503 Tyristrand, som har oppbevart øksen.

Terrengbeskrivelse:

Leirbakke med dyrket mark, som i Ø, S og V faller av mot gamle elveleier som skjærer seg gjennom terrenget. Utsyn i Ø mot Røyse og Krokskogåsen, i S mot Modum.

Orientering: I tomten til hovedbygningen på gården.

Vernetype: Uavklart **Vernedato:**

Lokalitet - 3758 - Arkeologisk lokalitet - Annen arkeologisk lokalitet - Klassifisering

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Annen arkeologisk lokalitet

|

Fylke: Buskerud **ØK-kart:** CH049-5-4

Kommune: Ringerike

Gårdsnavn: Skjærdalen

|

Koordinatsystem
: UTM sone 33 (EUREF89/WGS84)

Nord: 6671066 **Øst:** 228163

Målemetode: Direkte innlagt på skjerm

| Oppretting og ansvar

Registrert

Dato: 14.07.1967 **Ansvarlig etat:**

Utført av: M Kløvstad **Instans:**

Registreringstype: Økonomisk kartverk

Flyfoto, serie: F66 426 402 (X02) **Tidligere idnummer:** 1-002920

| Vernestatus for lokalitet

Vernetype: Uavklart **Vernedato:**

|